

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/51/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419201074
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Mojš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6419201074.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a Mgr. Štefana Baláža, v právnej veci starostlivosti o maloletého S. Y. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako matka, maloletý zastúpený R. práce, sociálnych vecí a rodiny W. Q., pracovisko N. nad M., dieťa matky G. Y. P., rod. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom v N. nad M., Q. X/X, toho času X. republika A., M., Im X. XX, zastúpená advokátskou kanceláriou U. S. F. advokátka, s. r. o. so sídlom v N. nad M., A. T. XXX/XX, G.: XX XXX XXX, otca P. Q. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom N., ul. W. IV., č. XXXX/XX, zastúpený advokátkou U. P. P. W., advokátska kancelária vo N., W. rad XXX/XX, o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom, č. k. 22P/9/2019-159 zo dňa 26. 09. 2019, takto

rozhodol:

Uznesenie z r u š u j e a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozhodnutím súd prvej inštancie zastavil konanie o návrhu matky maloletého dieťaťa, podaný dňa 22. 03. 2019, ktorým sa domáha zvýšenia vyživovacej povinnosti otca na maloletého S. Y. P., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 100 EUR na 200 EUR od 01. 03. 2019.

2. Okresný súd vychádzal zo zistenia, že maloletý, o ktorého v konaní ide, sa zdržiava mimo územia Slovenskej republiky a jeho obvyklým pobytom je mesto M. v X. republike A., kde od roku 2015 žije spoločne s matkou, ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti v rámci konania o rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa. Poukázal na čl. 8 ods. 1 Nariadenia Rady ES č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie“), podľa ktorého súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Z uvedených dôvodov nie je daná právomoc súdu Slovenskej republiky a právomoc rozhodnúť majú súdy Spolkovej republiky Nemecko. Vzhľadom na neodstrániteľný nedostatok podmienok konania v zmysle § 161 ods. 1, ods. 2 CSP okresný súd konanie zastavil.

3. Podľa okresného súdu o obvyklom mieste pobytu dieťaťa v Nemecku od roku 2015 svedčí potvrdenie o návšteve školy zo dňa 20. 09. 2018, z ktorého je zrejмый pobyt maloletého na adrese M., Im X. XX. Tak isto z ďalších potvrdení predložených matkou je preukázané, že matka má rovnaké miesto pobytu ako dieťa v M., Im X. XX. Matka na území Spolkovej republiky Nemecko poberá aj rodičovský príspevok.

3. Proti rozhodnutiu o zastavení konania podal včas odvolanie otec maloletého dieťaťa, ktorý namietal nesprávny procesný postup a nesprávne právne posúdenie veci. Okresnému súdu vytýkal, že mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva a fakticky odňal možnosť konať pred slovenským súdom. Ďalej tvrdil, že nebol dôvod aplikovať čl. 8 ods. 1 Nariadenia, pretože podľa čl. 1 ods. 3 písm. e) sa Nariadenie nevzťahuje na vyživovaciu povinnosť, ktorá je upravená Nariadením rady ES č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej

povinnosti, v ktorom je upravená právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti daná súdu miestom obvyklého pobytu povinného podľa čl. 3 ods. 1 písm. a). Okresný súd aplikoval nesprávnu právnu normu a aplikáciou Nariadenia rady ES č. 4/2009 nie je možné vyvodiť iný záver, ako ten, že súdy Slovenskej republiky majú v predmetnej veci právomoc konať. Navrhol rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Matka ani kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadrili.

5. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie otca a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contr. CSP) rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. a), písm. b) CSP zrušil, pretože neboli splnené procesné podmienky a pretože nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6. Podľa čl. 2 bod 7 Nariadenia Rady ES č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie“), pojem „rodičovské práva a povinnosti“ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom;

Podľa čl. 8 ods. 1 Nariadenia, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

Podľa čl. 8 ods. 2 Nariadenia, odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

Podľa čl. 12 ods. 3 Nariadenia, súdy členského štátu majú takisto právomoc v otázkach rodičovských práv a povinností aj v iných konaniach, ako sú konania uvedené v odseku 1, ak:

a) dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte, alebo že dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu;

a

b) všetci účastníci konania prijali právomoc súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

Podľa čl. 17 Nariadenia, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

Podľa § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví..

7.1. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia správne zistil, že za obvyklý pobyt dieťaťa, o ktoré v konaní ide, treba považovať miesto jeho bydliska na území iného členského štátu v Spolkovej republike Nemecko a z toho dôvodu ide o konanie s medzinárodným prvkom. Na vec sa vzťahuje Nariadenie, pretože vyživovacia povinnosť otca, ktorá je predmetom konania, patrí pod rodičovské práva a povinnosti uvedené v čl. 2 bod 7 v spojení s čl. 8 Nariadenia.

7.2. Rozhodujúci pre určenie medzinárodnej príslušnosti súdu je podľa čl. 16 ods. 1, písm. a) Nariadenia a vzhľadom na procesnú úpravu CSP, stav ku dňu začatia konania na súde.

7.3. Posúdenie obvyklého pobytu maloletého dieťaťa súd skúma ako prejudiciálnu skutkovú otázku a v odôvodnení rozhodnutia sa musí vysporiadať s porovnaním rodinného a spoločenského zázemia a začlenenia dieťaťa, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. V posudzovanej veci sú to rodinné a sociálne väzby dieťaťa v Nemecku a na Slovensku.

7.4. Pre určenie právomoci/príslušnosti súdu je vždy rozhodujúcim kritériom najlepší záujem dieťaťa, nie záujem niektorého z rodičov a iných účastníkov konania. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa v členskom štáte Európskej únie musí z ďalších skutočností vyplývať, že pobyt dieťaťa nemá dočasnú alebo príležitostnú povahu, že zistené bydlisko dieťaťa vykazuje určitú, pre posúdenie veci rozhodujúcu mieru integrácie v rámci jeho sociálneho a rodinného prostredia. Súd prihliada na miesto a podmienky školskej dochádzky dieťaťa, jeho jazykové znalosti, ale tiež na štátnu príslušnosť dieťaťa. Záver o obvyklom pobyte dieťaťa súd urobí s prihliadnutím na trvanie, pravidelnosť, dôvod a podmienky pobytu dieťaťa na území členského štátu EU, dôvod presťahovania sa matky, ktorej bolo dieťa zverené do jej osobnej starostlivosti. Zámer rodiča usadiť sa s dieťaťom v inom členskom štáte musí byť vyjadrený konkrétnym opatrením, akým je kúpa alebo nájom bytu v inom členskom štáte, profesia matky, jej zamestnanie, nový rodinnoprávny vzťah, uskutočňovanie zámerov jej ďalšej existencie v cudzine.

7.5. Na zisťovanie trvalosti a obvyklého pobytu dieťaťa v cudzine má vplyv aj postoj rodiča, ktorý nemá dieťa vo svojej opatere z hľadiska existencie, čo aj mlčky uzavretej dohody rodičov dieťaťa o výkone rodičovských práv, t. j. súhlas otca s trvalým vycestovaním dieťaťa, jeho štúdiom, uplatnením, z hľadiska možnosti styku otca s dieťaťom a pod. Najlepší záujem dieťaťa nie je vyjadrený, ak dieťa nasleduje svojím pobytom v cudzine iba ekonomický záujem matky. Vzhľadom na to, že sa posudzuje záujem dieťaťa a nie rodiča, ktorému bolo dieťa zverené, je dĺžka pobytu dieťaťa v inom členskom štáte len indíciou v rámci posúdenia všetkých konkrétnych skutkových okolností.

8. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že v posudzovanej veci podala matka návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na Okresnom súde v Žiari nad Hronom dňa 25. 03. 2019, kedy konanie začalo v zmysle čl. 16 ods. 1 písm. a) Nariadenia. Okresný súd založil svoju vecnú a miestnu príslušnosť tým, že konal so všetkými účastníkmi konania, vyžiadal ich vyjadrenia a správy potrebné pre konanie a rozhodnutie vo veci samej. Z uvedeného postupu v konaní preto možno usudzovať, že pri skúmaní podmienok konania, na čo bol povinný z úradnej moci, vychádzal okresný súd zo zistenia svojej právomoci konať a prejednať vec. V takomto prípade svoj záver súd nevyjadruje osobitným rozhodnutím, ale tým, že začal podľa Nariadenia konať vo veci. V opačnom prípade by bol súd povinný rozhodnúť podľa čl. 17 Nariadenia.

9.1. Odvolanie otca je dôvodné z dôvodu, že mu konajúci súd znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva a odňal možnosť konať pred súdom. Konajúci okresný súd bol aj po zmene zákonného sudcu povinný vychádzať z existujúceho stavu konania, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Z obsahu spisu vyplýva, že matka síce býva s maloletým v Nemecku, kde dieťa navštevuje základnú školu a počas kalendárneho resp. školského roka s matkou žije, ale v N. nad M. má matka naďalej trvalé bydlisko, dieťa tu má rodinné zázemie, vyjadrené bydliskom jeho starých rodičov zo strany matky, ku ktorým sa pravidelne s matkou vracia. Súčasne je preukázané, že miestom obvyklého pobytu otca je N.. Matka podala návrh na súde v Slovenskej republike a otec s konaním súhlasil. Nebolo sporné, že rodičia vyjadrili súhlas s tým, aby bola vec rozhodnutá na súde Slovenskej republiky.

9.2. Uvedenú situáciu predpokladá právna úprava Nariadenia v čl. 8 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 3 vyjadrená tým, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností (otec) má obvyklý pobyt v členskom štáte, ktorý začal konať, dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu a všetci účastníci konania prijali v čase začatia konania právomoc súdu výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom, čomu nasvedčujú ich procesné podania vo veci samej.

9.3. V rozhodnutí okresného súdu absentuje odôvodnenie vzhľadom na doterajší priebeh konania, predovšetkým ako sa súd vysporiadal s podmienkami konania podľa čl. 12 ods. 3 Nariadenia, osobitne ako zisťoval a vyhodnotil najlepší záujem dieťaťa.

9.4. Navyše, okresný súd opomenul, že pokiaľ odôvodnil rozhodnutie čl. 8 ods. 1 Nariadenia, ako konanie vo veci s medzinárodným prvkom, bolo jeho povinnosťou vyjadriť túto skutočnosť a vo výroku rozhodnutia výslovne uviesť (vyhlásiť), že nemá právomoc, čo vyplýva podľa čl. 17 Nariadenia.

10. Aj keď ani v posudzovanej veci nie je vylúčené v odôvodnenom prípade opätovne pristúpiť k prejudiciálnemu zisťovaniu skutkovej otázky právomoci súdu, súd musí vždy prihliadnuť k najlepšiemu záujmu dieťaťa, a súčasne na doterajší stav konania a správanie sa účastníkov. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nebol v posudzovanej veci po začatí konania dodržaný zákonný postup rozhodnutím, ktorým okresný súd konanie zastavil z dôvodov, ktoré by mohli byť namieste bezprostredne po doručení návrhu a začatí súdneho konania. Pokiaľ však súd vo veci konal ako vecne a mieste príslušný, a ďalej zisťoval podmienky konania, bol povinný vrátiť sa k prejudiciálnemu skúmaniu skutkovej otázky svojej právomoci už iba s prihliadnutím a vyhodnotením najlepšieho záujmu dieťaťa

podľa čl. 12 ods. 3 Nariadenia. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd aplikoval Nariadenie ako správnu právnu normu, ktorú však vzhľadom na zistený skutkový stav nesprávne vyložil.

11. V ďalšom konaní bude okresný súd prihliadať na to, že matka podala návrh na začatie konania na súde, ktorý o rodičovských právach a povinnostiach, rozhodol naposledy pred podaním návrhu matky, že rodičia svojim doterajším správaním a procesnými úkonmi vyjadrili súhlas s konaním na Okresnom súde v Žiari nad Hronom, ďalej prihliadne na štátu príslušnosť rodičov a dieťaťa a materiálne väzby dieťaťa na miesto bydliska matky na Slovensku, v N. nad M.. Pretože všetky potrebné skutočnosti zatiaľ nevyplývajú ani zo súdneho spisu ani z odôvodnenia o zastavení konania, je rozhodnutie okresného súdu zmätočné a v rozpore s príslušnou právnou úpravou.

12. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) § 428 CSP.